

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

Освітньо-професійна програма Політологія
Спеціальність 052 Політологія
Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній ступінь – бакалавр

Розробник:

Помаз Юлія,

к. і. н., доцент, доцент кафедри
гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант ОПП:

Приходько Сергій,

к. політ. н., доцент

Полтава, 2021 р.

Назва навчальної дисципліни	Історія та культура України обов'язковий компонент ОПІ
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Помаз Юлія , к. і. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін. Контакти: ауд. 459, навчальний корпус № 4 e-mail: iuliia.pomaz@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/pomaz-yuliya-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність, спеціалізація	052 Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	Базові історичні знання. Дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Правознавство», «Університетська освіта», «Філософія», «Основи політології».

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надання здобувачам вищої освіти знань про закономірності та особливості політичного, економічного, соціального та культурного розвитку України, її відносини з іншими державами та народами; ознайомлення з основами сучасних підходів до історії національної культури, процесами її історичного розвитку та найбільш значимими здобутками, формування системи знань про історичну та соціально-економічну обумовленість художньо-культурологічних процесів в Україні з найдавніших часів до початку ХХІ ст., розуміння пріоритетності таких знань.

Основні завдання навчальної дисципліни: узагальнення досвіду національного державотворення, традицій української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження; розкриття історії суспільно-політичних та соціально-економічних процесів в Україні, основних етапів українського національно-визвольного руху, його змісту та організаційних форм; визначення місця і ролі в українській історії видатних історичних осіб; висвітлення змісту і особливостей розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок із світовою культурою; розуміння здобувачами вищої освіти історичних процесів минулого для вироблення дієвих напрямних та гуманістичних культурних орієнтацій у реаліях сьогодення.

Компетентності		Програмні результати
загальні	спеціальні	
ЗК 03. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК 06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	ПРН 07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення. ПРН 10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. ПРН 12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до курсу. Стародавня історія України.

Тема 2 . Київська Русь і Галицько-Волинська держава.

Тема 3. Історико-культурний розвиток українських земель у литовсько-польську добу (др. пол. XIV – п. пол. XVII ст.).

Тема 4. Історія та культура Гетьманщини. Бароко.

Тема 5. Україна в складі Російської та Австро-Угорської імперій у XIX ст. Національно-культурне відродження України.

Тема 6. Україна на початку XX ст. (1901–1921 рр.). Модерн.

Тема 7. Україна в умовах тоталітарного режиму (1921–1991 рр.). Андеграунд.

Тема 8. Україна в роки незалежності. Постмодернізм.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120. Кількість кредитів – 4. Форма семестрового контролю – екзамен.

Політика оцінювання

1. Академічна доброчесність: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

2. Система оцінювання

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПРН 07	30	30	18
ПРН 10	40	40	24
ПРН 12	30	30	18
Разом	100	100	60

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання тестів (за результатами самостійної роботи)	Контрольна робота	Написання реферату	Екзамен	
Тема 1. Вступ до курсу. Стародавня історія України.	5					5
Тема 2 . Київська Русь і Галицько-Волинська держава.	5					5
Тема 3. Історико-культурний розвиток українських земель у литовсько-польську добу (др. пол. XIV – п. пол. XVII ст.).	5					5
Тема 4. Історія та культура Гетьманщини. Бароко.	5					5
Тема 5. Україна в складі Російської та Австро-Угорської імперій у XIX ст. Національно-культурне відродження України.	5	10				15
Тема 6. Україна на початку XX ст. (1901–1921 рр.). Модерн.	5					5

Тема 7. Україна в умовах тоталітарного режиму (1921–1991 рр.). Андеграунд.	5	10				15
Тема 8. Україна в роки незалежності. Постмодернізм.	5		10			15
Самостійна робота (написання реферату)				10		10
Екзамен					20	20
РАЗОМ	40	20	10	10	20	100

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бойко О. Д. Історія України : підручник. 7-те вид., стереотип. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 720 с.
2. Бойко О. Новітня історія України 2014-2019 рр.: навчальний посібник. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 160 с.
3. Греченко В. А. Історія та культура України : підручник. Харків : ХНУВС, 2017. 440 с.
4. Історія та культура України : навч.-метод. посіб (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів : ПП «Арал», 2018. 480 с.
5. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М. І. Бушин, Ю. І. Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси : ЧДТУ, 2016. 644 с.
6. Кордон М. В. Історія української культури. Київ. Просвіта, 2017. 336 с.
7. Русначенко А. Нариси новітньої історії України. У 5 книгах. Київ : Видавець Олег Філюк, 2017.
8. Уривалкін О. М. Довідник з історії України. У 2-х томах. Київ : Видавець Олег Філюк, 2020. 888 с.
9. Хома І. Я. Історія української культури. Київ. Кондор, 2017. 356 с.
10. Шаравара Т. О. Історія української культури: навчально-методичний посібник. Полтава: РВВ ПДАА, 2015. 151 с.

Допоміжні

1. Алексєєв Ю.М., Вертегел А. Г., Даниленко В. М. Історія України : навч. посібник для абітурієнтів та студентів неісторичних спеціальностей вищих закладів освіти. Київ : Каравела, 2004. 256 с.
2. Європейська та українська культура в картинах / За ред. Цехмістро І.З. Київ : ЦУЛ, 2003. 320 с.
3. Історія та культура України : навч. посіб. / уклад. Дедурін Г. Г., Іванов С. Ю., Чорний І. В. Харків : ХНУВС, 2017. 108 с.
4. Історія української культури : підручник для мед. ВНЗ IV р.а. 4-те вид. / за ред. В. А. Качкана. Київ : ВСВ «Медицина», 2021. 368 с.
5. Історія української та зарубіжної культури / за ред. Клапчук С. М. Київ : Знання, 2001. 326 с.
6. Помаз Ю.В. Адміністративно-правові засади реалізації державної політики щодо культових споруд в Українській РСР: теорія і практика (середина 1940-х – друга половина 1950-х рр.). Електронне фахове видання «Емінак». № 2 (14). Т. 2. С. 105-110.
7. Помаз Ю. В. Форми та методи антирелігійної діяльності органів державної влади наприкінці 1950-х – у першій половині 1960-х рр. в Українській РСР. *Ідентичності та політичні інститути: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції* / за заг. ред. Ф. В. Барановського, Л. О. Дудки. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2021. С. 103-107.
8. Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX – початок ХХ ст.) / О. П. Реєнт ; Ін-т історії України НАН України. – К.: Ін-т історії України, 2003. – 336 с.
9. Солдатенков В. Ф. Українська революція: історичний нарис. Київ : Либідь, 1999. 973 с.

10. Українська та зарубіжна культура / за ред. Заковича М. М. Київ : Знання, 2000. 622 с.

11. Якименко М., Помаз Ю. Еволюція політики уряду Російської імперії щодо трудових мігрантів епохи аграрних реформ (друга половина XIX – початку XX ст.). *Політичні трансформації сучасного суспільства: колективна монографія* / за наук. редакцією Т. Шаравари. Київ : Видавництво Ліра-К, 2021. С. 39-44.

12. Якименко М. А., Краснікова О. М., Помаз Ю. В. Внесок Михайла Рклицького у вивчення сільського господарства Полтавщини (кінець XIX – початок XX ст.). *Сіверщина в історії України. Наукове видання*. Випуск 14. Ніжин : Національний заповідник «Глухів», 2021. С. 247-251.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Гриневич Л. Голод 1928–1929 рр. у радянській Україні / Відп. ред. С. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2013. 435 с. URL : <http://www.history.org.ua/>

2. Енциклопедія історії України. URL : <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe>

3. Звід пам'яток історії та культури України: Енциклопедичне видання: У 28 т. URL : <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe>

4. Ізборник: Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. URL : <http://izbornyk.org.ua/>

5. Культура та мистецтво України. URL : <http://histua.com/knigi/narisi-z-istorii-ukraini>

6. Проблеми історії України XIX – початку XX ст. / Ред. колегія: О. П. Реєнт (гол. редк.), В. В. Шевченко. НАН України. Інститут історії України. Вип. XXII. Київ : Інститут історії України, 2013. 447 с. URL : <http://www.history.org.ua/>

7. Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць / Відп. ред. С. В. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2013. 358 с. URL : <http://www.history.org.ua/>

8. Проблеми вивчення історії Української революції 1917–1921 років. Збірник наукових статей / Ред. кол.: О. Бойко, А. Буравченков, В. Верстюк (гол. ред.), С. Віднянський, О. Кудлай, Р. Пиріг, О. Реєнт, В. Скальський (відп. секр.), В. Солдатенко, Ф. Турченко. НАН України. Інститут історії України. Вип. 9. Київ : Інститут історії України, 2013. 424 с. URL : <http://www.history.org.ua/>

9. Сайт Інституту історії України. URL : <http://history.org.ua/uk>

10. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL : <http://www.ipiend.gov.ua/>

11. Словник основних термінів української та зарубіжної культури. URL : <http://ua.convdocs.org>.

12. Сторінки воєнної історії України: Зб. наук. статей / Відп. ред. О. Є. Лисенко. НАН України. Інститут історії України. Київ : Інститут історії України, 2013. Вип. 16. 246 с. URL : <http://www.history.org.ua/>